

Слово на ректора на Софийския университет проф. Анастас Герджиков на академичното тържество по повод Деня на светите братя Кирил и Методий, на българската азбука, просвета и култура и на славянската книжовност

24 май 2022 г.

Уважаеми членове на Академичния съвет и на Настоятелството на Софийския университет „Св. Климент Охридски“,

Ваши Превъзходителства,

Уважаеми ректори и колеги от Българската академия на науките,

Гости и приятели на Софийския университет,

Скъпи колеги, преподаватели и студенти,

След двегодишно прекъсване имаме възможност да отбележим 24-ти май по традиционния начин – с празненства в цялата страна, а ние – и с академично тържество в Аулата на Софийския университет.

Вече съм говорил за това, че пандемията ни принуди да опознаем богатите възможности на новите технологии и да оценим факта, че те ни позволяват да предложим на нашите студенти лекции на именити колеги от чужбина в един мащаб, който е немислим при обичайната мобилност, изискваща физическо присъствие на гост-лекторите.

В същото време видяхме, че предимствата на тези технологии и богатите дигитални ресурси не могат да компенсират липсата на личен контакт и на човешко общуване.

Наред с това, което научихме за обучението обаче, научихме много и за културната мисия и дейност на Софийския университет.

Научните форуми и културните събития в Университета, които обикновено са над 1000 годишно, бяха не само намалени, но и прехвърлени в онлайн среда.

Така разбрахме, че това, което не ни достига при онлайн обучението, е още по-изразено при научните форуми и културните събития. Онлайн можем да привлечем много повече хора от цял свят, които иначе не биха имали възможност да дойдат в България. Но липсата на физическо присъствие и на възможности за неформално общуване между участниците се отрази значително на тези форуми въпреки всичките ни усилия.

По този начин научихме нещо за себе си – нито образователният процес, нито научните конференции, нито културните изяви са просто предаване на информация от един човек на друг. Това се отнася още в по-голяма степен за празненствата, честванията, театралните постановки, концертите и изложбите.

Днешният празник на духовността и книжовността е подходящ повод да си дадем сметка, че духовното общуване е нещо повече от споделянето на знания и мисли. Има нещо дълбоко човешко в личното общуване между хората, нещо, което надхвърля формалната цел на всяко събиране и ни прави съпричастни към радостите, тревогите и светоусещането на другите.

Затова и когато на 24-ти май благодарим на светите братя Кирил и Методий и на техните ученици за писмеността, сме признателни не само защото можем да я използваме за утилитарни цели, а защото тя е мощен инструмент на духовността. И клинописното писмо, и най-старата гръцката азбука са били използвани първо за описи на инвентара и за счетоводни сметки. Но ние всички помним шумерската

и древногръцката цивилизация заради великата литература и философия, не заради стопанските отчети и бизнес кореспонденцията.

Всяка азбука е просто още един начин за общуване между хората. И когато хората не могат да се срещнат лично, колкото и да жадуват за това, писмеността им е дала възможност за общуване не само през пространството, но и през времето много преди телефона и интернет. Този набор от знаци се е оказал уникален инструмент за предаване на мисли, идеи и емоции. Прочитането на няколко букви върху лист хартия, в електронната поща, в книга, в чата или на плакат може да ни окрили или да ни трогне до сълзи, да ни уплаши или да ни поведе след човек или кауза.

Затова както всяка година нека благодарим на Светите братя, на техните ученици, на българските будители и просветители, на нашите учители, на преподавателите и изследователите, на читалищните и на музейните дейци, на хората на изкуството, на словото и на духовността.

На днешния празник, когато честваме и 130 години от написването на текста на всеучилищния химн от Стоян Михайловски и 50-годишнината от поставянето на паметника на светите братя Кирил и Методий, пожелавам на всички духовна извисеност, постигната в човешко общуване с приятели, колеги и съмишленици!

Честит празник на българската просвета, култура и писменост, на знанието и духовността!